

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

Διδάσκουσα: Πρίσκα Ευαγγελία- Ελένη

Διάλεξη 4^η

Ακαδ. έτος 2020-2021 (εαρινό εξάμηνο)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ VS ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

- Ασχολείται με το χαρακτηρισμό των ποσοτικών δεδομένων και της κατανομής του νοσήματος.
- Προηγούνται των αναλυτικών μελετών, γιατί αποκαλύπτουν προβλήματα υγείας που υποβόσκουν.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

- Μελετά τους προσδιοριστές του νοσήματος, δηλαδή τους λόγους για τη σχετικά υψηλή ή χαμηλή συχνότητα του νοσήματος σε ειδικές υποομάδες του πληθυσμού.
- Αναγνωρίζουν την αιτία του προβλήματος.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ:
ΑΤΟΜΟ, ΤΟΠΟΣ, ΧΡΟΝΟΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

- **Τα χαρακτηριστικά του ατόμου** μπορούν να βοηθήσουν στην περιγραφή του νοσήματος και στη δημιουργία υποθέσεων σχετικά με τα υποκείμενα αίτια.
- **Ο τόπος**
- **Ο χρόνος**

Η εμφάνιση του νοσήματος σε σχέση με τα ατομικά χαρακτηριστικά, τον τόπο και το χρόνο έχει κεντρική θέση στο πεδίο της επιδημιολογίας.

Επηρεάζουν μεγάλο εύρος εκθέσεων που συνδέονται με τον τρόπο ζωής, τα πρότυπα συμπεριφοράς, την πρόσβαση προς τη φροντίδα υγείας, την έκθεση προς τους περιβαλλοντικούς κινδύνους κ.ά. .

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑΣ

Τρία αντικείμενα χαρακτηρίζουν τη χρησιμότητα της περιγραφικής επιδημιολογίας:

1. Επιτρέπει την αξιολόγηση των τάσεων στην υγεία και τη νόσο και τις συγκρίσεις μεταξύ διαφορετικών χωρών ή/και υποομάδων εντός των εν λόγω χωρών. Περιλαμβάνει την παρακολούθηση και καταγραφή των γνωστών νοσημάτων καθώς και την αναγνώριση πρωτοεμφανιζόμενων προβλημάτων.
2. Παρέχει μια βάση για το σχεδιασμό, την παροχή και την αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας.
3. Αναγνωρίζει προβλήματα, τα οποία πρέπει να μελετηθούν μέσω αναλυτικών μεθόδων και προτείνει τομείς, οι οποίοι μπορούν να φανούν κατάλληλοι για τη διεξαγωγή ερευνών.

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Τρεις τρόποι για τη διατύπωση των υποθέσεων:

- 1. Θετική δήλωση (ερευνητική υπόθεση):** Π.χ. ο δείκτης βρεφικής θνησιμότητας είναι υψηλότερος σε μια περιοχή, από ότι σε μία άλλη.
- 2. Αρνητική δήλωση (μηδενική υπόθεση):** Π.χ. δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ των δεικτών βρεφικής θνησιμότητας δύο περιοχών.
- 3. Υπονοούμενη ερώτηση:** Π.χ. η μελέτη της σχέσης μεταξύ της βρεφικής θνησιμότητας και της γεωγραφικής περιοχής του τόπου διαμονής.

Οι υποθέσεις πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να είναι ρητές, σαφείς ενώ δεν πρέπει να είναι υπονοούμενες.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΟΥ MILL

Οι λογικές μέθοδοι για τη δημιουργία των υποθέσεων υποδείχθηκαν από τους κανόνες του επαγωγικού συλλογισμού του John Stuart Mill.

Κανόνες Mill

- ✓ Μέθοδος Διαφοράς
- ✓ Μέθοδος Συμφωνίας
- ✓ Μέθοδος Ταυτόχρονης Διακύμανσης
- ✓ Μέθοδος Καταλοίπων
- ✓ Μέθοδος Αναλογιών

ΜΕΘΟΔΟΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Όλοι οι παράγοντες σε δύο ή περισσότερους τόπους είναι ίδιοι εκτός από ένα μεμονωμένο παράγοντα. Εάν η συχνότητα ενός νοσήματος ποικίλει μεταξύ δύο τόπων, τότε η διαφορά προέρχεται από τη διακύμανση στο μεμονωμένο αιτιολογικό παράγοντα.

Παράδειγμα

Η μελέτη του ρόλου της φυσικής άσκησης στη μείωση της νοσηρότητας από στεφανιαία καρδιοπάθεια σε εργαζόμενους σε ένα εργοστάσιο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ

Ένας μοναδικός παράγοντας είναι κοινός σε μια ποικιλία διαφορετικών περιστάσεων. Ο κοινός αυτός παράγοντας αποτελεί την αιτία του νοσήματος.

Παράδειγμα

Η ύπαρξη ατμοσφαιρικής ρύπανσης οδηγεί σε αυξημένο επιπολασμό των χρόνιων αναπνευστικών νοσημάτων, όπως το εμφύσημα. Συνεπώς, η ατμοσφαιρική ρύπανση, εάν είναι παρούσα, είναι ένας παράγοντας που συμβάλει στα νοσήματα των πνευμόνων.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ

Η συχνότητα ενός νοσήματος ποικίλει ανάλογα με την ισχύ ενός παράγοντα και αυτή η σχέση υποδηλώνει ότι ο παράγοντας είναι αιτιολογικός για το νόσημα.

Παράδειγμα

Η επίπτωση της βρογχίτιδας, του εμφυσήματος και του καρκίνου του πνεύμονα σχετίζεται άμεσα με τον αριθμό των τσιγάρων που καπνίζει ένα άτομο.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ

Αφορά την αφαίρεση ενδεχόμενων αιτιολογικών παραγόντων για τον καθορισμό του ποιος μεμονωμένος παράγοντας ή σειρά παραγόντων ασκεί τη μεγαλύτερη επίδραση σε μια εξαρτημένη μεταβλητή.

Παράδειγμα

Η μεμονωμένη συμμετοχή στη ΣΚΠ της κληρονομικότητας, της δίαιτας, του επιπέδου του stress, της ποσότητας άσκησης και του επιπέδου των λιπιδίων αίματος.

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΑΣ

Ο τρόπος μετάδοσης και τα συμπτώματα ενός νοσήματος αγνώστου αιτιολογίας, εμφανίζουν ένα πρότυπο που είναι παρόμοιο με εκείνο ενός γνωστού νοσήματος. Η πληροφορία αυτή υποδηλώνει ότι η άγνωστη νόσος έχει προκληθεί από έναν παράγοντα που είναι όμοιος με εκείνον που προκαλεί το νόσημα.

Παράδειγμα

Τα συμπτώματα της νόσου των Λεγεωναρίων είναι παρόμοια με εκείνα που θα μπορούσαν να προκληθούν από ένα λοιμώδη παράγοντα αναπνευστικού νοσήματος, είτε ιογενούς, είτε βακτηριακής προέλευσης.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ

- **Ηλικία**
- **Φύλο**
- **Οικογενειακή κατάσταση**
- **Φυλή & Εθνικότητα**
- **Θρησκεία**
- **Κοινωνικο –Οικονομική Κατάσταση**

ΗΛΙΚΙΑ

Ο πλέον σημαντικός σημαντικός παράγοντας για την περιγραφή της ύπαρξης ενός νοσήματος ή πάθησης καθώς παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση στους ειδικούς κατά ηλικία δείκτες της νόσου από ότι στους δείκτες που καθορίζονται από σχεδόν οποιαδήποτε άλλη ατομική ιδιότητα.

ΦΥΛΟ

Πολυάριθμες επιδημιολογικές μελέτες έδειξαν διαφορές ως προς το φύλο σε ένα ευρύ φάσμα φαινομένων υγείας.

Διαφορές του φύλου στη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Οι παντρεμένοι παρουσιάζουν χαμηλότερους δείκτες νοσηρότητας και θνησιμότητας από ότι τα ανύπαντρα, τα διαζευγμένα ή εκείνα που έχουν χηρεύσει.

Η συζυγική κατάσταση σχετίζεται με τους δείκτες αυτοκτονιών.

Ο γάμος λειτουργεί σαν ένας προστατευτικός παράγοντας στην υγεία.

ΦΥΛΗ & ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ

Η φυλή τείνει να είναι συνώνυμη με την εθνικότητα, επειδή τα άτομα που προέρχονται από ένα συγκεκριμένο φυλετικό κορμό μπορεί να έχουν επίσης κοινή εθνολογική και πολιτισμική ταυτότητα.

Οι αλλαγές στους ορισμούς των φυλετικών κατηγοριών επηρεάζουν τους παρονομαστές των δεικτών που χρησιμοποιούνται για την ανίχνευση των διαφόρων εκβάσεων της υγείας.

Έχει συνέπειες στις διαφορές που παρατηρούνται στην επίπτωση και τον επιπολασμό του νοσήματος.

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Οι θρησκευτικές πεποιθήσεις κάποιου μπορεί να έχουν σημαντικές επιρροές στους δείκτες νοσηρότητας και θνησιμότητας, σε τέτοιο βαθμό ώστε ορισμένες θρησκείες επιβάλλουν συγκεκριμένους τρόπους ζωής και η θρησκευτικότητα να έχει επιδράσεις στην υγεία.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Η σχέση μεταξύ της κοινωνικής τάξης και της υγείας είναι εξαιρετικά σταθερή και έχει αποδειχθεί για ένα ευρύ φάσμα εκβάσεων της υγείας αλλά και έχει επιβεβαιωθεί από ένα πλήθος ενδείξεων.

Έντονες διαφορές στη θνησιμότητα παρατηρούνται ανά κοινωνική τάξη, με τα άτομα που ανήκουν στη χαμηλότερη κλίμακα της κοινωνικής ιεραρχίας να έχουν υψηλότερους δείκτες θνησιμότητας από ότι τα άτομα των ανώτερων στρωμάτων.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ

Τύποι Συγκρίσεων του Τόπου

- **Διεθνείς**
- **Γεωγραφικές (εντός της χώρας) διακυμάνσεις**
- **Αστικές / Αγροτικές διαφορές**
- **Εντοπισμένη παρουσία νοσήματος**

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

- **Κυκλικές Διακυμάνσεις:** αποτελούν αυξήσεις και μειώσεις στη συχνότητα των νοσημάτων και των καταστάσεων υγείας, για μια περίοδο ετών ή για κάθε έτος. Π.χ. εποχιακή αύξηση στους δείκτες γεννήσεων στις αρχές του καλοκαιριού.
- **Σημειακές Επιδημίες:** είναι ενδεικτική της ανταπόκρισης μιας ομάδας ατόμων που περιορίζονται σε έναν κοινό χώρο απέναντι σε μια κοινή πηγή λοίμωξης, μόλυνσης ή άλλων αιτιολογικών παραγόντων προς την οποία είναι εκτεθειμένα σχεδόν ταυτόχρονα.
- **Μακροχρόνιες Χρονικές Τάσεις:** αναφέρονται στις βαθμιαίες μεταβολές της συχνότητας ενός νοσήματος για μακρές χρονικές περιόδους.
- **Αποτέλεσμα Κοόρτης**
- **Συσσώρευση (ή Συρροή):** αναφέρεται σε μια ασυνήθιστη συνάθροιση επεισοδίων υγείας, ομαδοποιημένων μαζί στο χώρο ή στο χρόνο, π.χ. επιδημία χολέρας.